

14.4.2025

Dnro 2025_031
VH/1749/00.04.05/2025
Pyytäjän viite VN/4271/2025

Työ- ja elinkeinoministeriölle

Asia

Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikön lausuma tilinpäätöstietojen digitaalista rekisteröimistä koskevan lainsäädännön valmistelussa huomioon otettavista seikoista.

Lausuma

Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikkö (myöh. selvitysyksikkö) lausuu harmaan talouden torjunnan näkökulmasta ja kannattaa Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyynnössä 11.3.2025 esittämiä premissejä 1-14. Harmaan talouden torjunnan ja viranomaisvalvonnan kannalta on kannatettavaa, että yritykset rekisteröisivät vuosittain tilinpäätöstiedot kaupparekisteriin digitaalisesti. Tietoteknistä käytettävyyttä ja vertailtavuutta lisääisi, jos kaikki yritysmuodot (osakeyhtiöt, avoimet yhtiöt, kommandiittiyhtiöt, osuuskunnat, yhdistykset ja säätiöt) koosta riippumatta sisällyttävät digitaaliseen tilinpäätökseen yhdenmukaiset tiedot (kululajikohtainen tuloslaskelman malli).

Selvitysyksikön lausunnossa esitetään tarkentavia huomioita ja lisätietoja lainvalmistelutyön tueksi seuraaviin kysymyksiin:

- Kysymys 1 (digitaaliset tilinpäätökset)
- Kysymys 2 (osuuskunnat)
- Kysymys 4 (yhdistykset ja säätiöt)
- Kysymys 5 (tilintarkastuskertomus)
- Kysymys 14 (pienet oikeushenkilöt)

Perustelut

Kysymys 1 (Taustamuistio: premissit 1–5):

Sähköinen tilinpäätös ja veroilmoituksen liitteet

Selvitysyksikkö on samaa mieltä. Haluamme kuitenkin esittää seuraavat lisätiedot lainvalmistelutyön tueksi:

Rekisteritietojen ajantasaisuuden ja oikeellisuuden kannalta on kannatettavaa, että kaikki yhtiöt antaisivat kaupparekisteriin tilinpäätöksen digitaalisessa muodossa. Tällä hetkellä vain osakeyhtiöt ja säätiöt voivat antaa digitaalisen tilinpäätöksen, jos yrityksen käyttämästä taloushallinnon järjestelmästä on yhteys PRH:n rajapintaan. Nykytilassa vain pieni osa (v. 2023 noin 9 000) Suomen osakeyhtiöistä antaa digitaalisen tilinpäätöksen PRH:lle. Digitaalinen tilinpäätös vähentää ilmoitusvelvollisen hallinnollista taakkaa, koska riittää, että tiedot ilmoitetaan vain yhden kerran. Esimerkiksi, jos digitaalinen tilinpäätös on rekisteröity kaupparekisteriin ennen veroilmoituksen jättöajan päättymistä, digitaalinen tilinpäätös siirtyy Verohallinnolle PRH:lta.

Nykyisiin tiedostomuotoisiin (esim. PDF) tilinpäätösasiakirjoihin liittyy toisinaan haasteita, jotka aiheuttavat lisätyötä viranomaisille. Selvitysyksikkö tuottaa velvoitteidenhoitoselvityksiä (VHS) lukuisille eri viranomaisille heidän tehtävien toteuttamisen tueksi (39 viranomaistehtävää). Selvitysyksikkö vastaa vuosittain noin 700 000 velvoitteidenhoitoselvityspyyntöön. Tiedot ja liitteet VHS:lle kootaan suoraan viranomaisten rekistereistä ja VHS:n tilaaminen tapahtuu automatisoidusti rajapinnan kautta. Mikäli Verohallinnolle veroilmoituksen liitteenä annettujen tilinpäätösasiakirjojen tiedostokoko on liian suuri, tilinpäätösasiakirjoja ei välttämättä voida automaattiossa yhdistellä VHS:lle. Suuret tiedostot kuormittavat myös järjestelmiä. Jos VHS-tietoja käyttävä organisaatio tai viranomainen ei saa tilinpäätösasiakirjoja VHS:n liitteenä, on tämän pyydettyä kyseiset asiakirjat erikseen viranomaiselta esimerkiksi kaupparekisteristä. Oletettavasti rajapinnan kautta kaupparekisteriin rekistöitävät digitaaliset tilinpäätökset ovat kooltaan maltillisia verrattuna moniin muihin tiedostomuotoihin.

PRH:n verkkosivujen mukaan vuonna 2025 on tarkoituksena ottaa käyttöön muunninpalvelu, jonka avulla ilmoitusvelvollinen voi muodostaa digitaalisen tilinpäätöksen kaupparekisteriin lähetettäväksi. Kun muunninpalvelu tulee käyttöön, on yhtiöiden mahdollista antaa tilinpäätös PRH:lle digitaalisesti, vaikka kirjanpito-ohjelmasta ei olisi yhteyttä rajapintaan.

Muunninpalvelun käyttöön ei ole mahdollista ottaa kantaa, koska sen yksityiskohdist ei ole annettu julkisuuteen tarkempia tietoja. Haluamme kuitenkin tuoda esiin, että muunninpalvelun tulisi sisältää riittävät täsmäytys- ja muut tiedon oikeellisuutta varmentavat kontrollit, jotka varmentavat tilinpäätöstietojen tallentumisen oikeansisällöisenä kaupparekisteriin.

Kysymys 2 (Taustamuistio: premissi 6)

Selvitysyksikkö on samaa mieltä. Haluamme kuitenkin esittää seuraavat lisätiedot lainvalmistelutyön tueksi:

Osuuskunnat ja sähköinen ilmoittamismenettely

Selvitysyksikkö pitää tärkeänä, että sähköinen ilmoittamismenettely ulotetaan koskemaan myös osuuskuntia, vaikka niitä on Suomessa vain joitakin tuhansia. Osuuskuntalain 5 §:n mukaan toiminnan tarkoituksena on jäsenten taloudenpidon tai elinkeinon tukemiseksi harjoittaa taloudellista toimintaa siten, että jäsenet käyttävät hyväkseen osuuskunnan tarjoamia palveluita taikka palveluita, jotka osuuskunta järjestää.

Useiden selvitysyksikön ilmiöselvitysten yhteydessä on havaittu, että Verohallinto on tehnyt verotarkastuksia myös osuuskuntiin. Verotarkastuksissa on havaittu harmaata taloutta eli tulojen ilmoittamiseen ja verojen maksamiseen liittyviä laiminlyöntejä. Joskus tavanomaista liiketoimintaa verhotaan osuustoiminnaksi. Varojen nostaminen osuuskunnasta on osin samanlaista kuin osakeyhtiössä. Osuuskunnan varojen jakamisesta säädetään osuuskuntalain 16. luvussa. Usein jäsenet nostavat palkkaa. Palkkaan ja kustannusten korvauksiin liittyvät väärinkäytösten riskit ovat siis samanlaiset osuuskunnissa kuin osakeyhtiöissä. Osuuskunnat ovat osakeyhtiöiden tavoin velvollisia antamaan Verohallinnolle vuosittain kirjanpitoon perustuvan veroilmoituksen (6B-lomake) sekä tilinpäätöstiedot. Verohallinnon rekisterissä on noin 2 500 osuuskuntaa, joista vain noin 10 % on ilmoittanut veroilmoituksella liikevaihtoa. Digitaalinen tilinpäätös lisäisi osuuskuntien taloudellisten tietojen läpinäkyvyyttä ja tukisi harmaan talouden torjuntaa.

Kysymys 4 (Taustamuistio: premissi 8)

Selvitysyksikkö on samaa mieltä. Haluamme kuitenkin esittää seuraavat lisätiedot lainvalmistelutyön tueksi:

Yhdistysten ja säätiöiden tilinpäätösasiakirjat

Selvitysyksikössä alkuvuonna 2025 tehdyn velvoitteidenhoitoselvitysten (VHS) kehityksen yhteydessä havaittiin, että yhdistysrekisteriin merkityistä noin 110 000 yhdistyksestä vain noin 10 % antaa vuosittain veroilmoituksen Verohallinnolle. Yhdistys on velvollinen antamaan veroilmoituksen, jos sillä on verotuksellisia tapahtumia eli esimerkiksi se harjoittaa elinkeinotoimintaa tai saa tuloja kiinteistö- tai huoneistomistuksista tai puun myynneistä.

Selvitysyksikön 19.8.2024 selvityksen perusteella yhdistysrekisteriin merkityistä yhdistyksistä vain puolet noin 55 000 olivat Verohallinnon asiakasrekisterissä. Selvityksessä todetaan, että verotarkastuksissa oli havaittu yhdistyksillä verojen ilmoittamiseen ja maksamiseen liittyviä laiminlyöntejä. Selvityksen mukaan Verohallinnon rekistereissä olleista noin 55 000 yhdistyksestä reilu 1 000 omisti kiinteistöjä ja vajaa 3 000 huoneistoja vuosina 2017–2022. Näistä noin 40 % ilmoittivat saavansa vuokratuloja kiinteistö- tai huoneistovarallisuudesta. Harmaan talouden torjuntaa ja yhdistysten toiminnan läpinäkyvyyttä parantaisi, jos kaikilla yhdistyksillä olisi velvollisuus toimittaa vuotuiset tilinpäätöksensä yhdistysrekisteriin. Nyt tilinpäätöksen ilmoittaminen on pakollista vain hyvin suurilla yhdistyksillä, jotka vastaavat kokoluokalta kirjanpitolain 1 luvun 4c§:ssä tarkoitettua keskikokoista- tai suuryritystä.

Suuri osa yhdistyksistä ei anna veroilmoitusta Verohallinnolle ja tilinpäätöstä PRH:lle. Kun tietoja ei nykyainsäädännön mukaan kaikissa tilanteissa tarvitse antaa, ei viranomaisilla ole riittäviä tietoja yhdistysten toiminnan ja taloudellisen aseman valvomiseksi sekä harmaan talouden torjumiseksi. Viranomaisten valvovat esimerkiksi julkisten tukien myöntämisedellytyksiä, kun yhdistykset hakevat ja saa-

Verohallinto
Harmaan talouden selvitysyksikkö
PL 325
00052 VERO

www.vero.fi
puh. 029 512 000
email: htsy@vero.fi

vat julkisia tukia ja valtionavustuksia. Toukokuussa 2025 julkaistavan selvityksen mukaan, vuonna 2023 noin 4 200 yhdistystä ja 300 säätiötä saivat yli 300 miljoonaa euroa elinkeinotukea, työllistämisavusta tai niihin verrattavaa muuta tukea. Vuosi-ilmoituksilla (2023) yhdistyksille ja säätiöille maksetuiksi ilmoitetut valtionavustukset ovat alle viidenneksen siitä, kuinka paljon valtionavustuksia myönnettiin tai maksettiin kotimaisille yleishyödyllisille yhteisöille valtion keskuskirjanpidon tietojen perusteella.

Yleishyödyllistä toimintaa harjoittaville yhdistyksille ja säätiöille voidaan myöntää rahankeräyslupia. Esimerkiksi vuonna 2020 Poliisihallitus myönsi 481 toistaiseksi voimassa olevaa rahankeräyslupaa. Maaliskuussa 2025 voimassa olevia yhdistyksille myönnettyjä rahankeräyslupia oli 1 153. Rahankeräyslupahakemukseen on liitettävä muun muassa jäljennös viimeksi hyväksytystä tilinpäätöksestä tai muu vastaava selvitys hakijan taloudellisesta tilanteesta sekä toimintakertomus, toimintasuunnitelma tai muu selvitys hakijan toiminnasta.

Mikäli yhdistykset ja säätiöt olisivat velvollisia antamaan säätiö- tai yhdistysrekisteriin sähköisen tilinpäätöksen, tiedot olisivat viranomaisten saatavilla vähentäen asiakkaan hallinnollista taakkaa ja samalla lisäten tietojen läpinäkyvyyttä. Viranomaisen olisi mahdollista käyttää digitaalisia tilinpäätöstietoja myös muuhun yhdistystä ja säätiötä koskevaan lakisääteiseen valvontaan (tuet, avustukset, luvanvarainen toiminta jne.)

Kysymys 5 (Taustamuistio: premissit 9–10)

Selvitysyksikkö on samaa mieltä. Haluamme kuitenkin esittää seuraavat lisätiedot lainvalmistelutyön tueksi:

Tilintarkastuskertomukset

Selvitysyksikkö julkaisi 12.6.2023 selvityksen (06/2023), jossa tarkasteltiin yhtiöiden tilintarkastusta koskevien velvoitteiden hoitamista. Selvityksessä tarkasteltiin vajaata 60 000 osakeyhtiötä, jotka eivät olleet velvollisia valitsemaan KHT-tilintarkastajaa, mutta jotka olivat tilintarkastusvelvollisia. Selvityksen mukaan 30 prosenttia näistä yhtiöistä oli laiminlyönyt tilintarkastuskertomuksen rekisteröimisen kaupparekisteriin. Lisäksi veroriskiset yhtiöt laiminlöivät tilintarkastusta koskevia velvoitteita muita todennäköisemmin.

Selvitysyksikkö julkaisi 24.9.2024 selvityksen (8/2024), jossa tarkasteltiin yhtiön hallinnon ja taloushallinnon merkitystä verovelvoitteiden hoidon näkökulmasta. Selvityksen mukaan verovelvoitteiden laiminlyönnin todennäköisyys oli suurempi yhtiöillä, joilla on puutteita hallitusta, tilinpäätöstä tai tilintarkastusta koskevissa kaupparekisteritiedoissa. Velvoitteiden laiminlyönnin todennäköisyys oli pienempi yhtiöillä, joilla tilintarkastajana oli suuri tilintarkastusyhteisö kuin niillä, joilla palveluntarjoajaksi oli valittu muu taho. Mukautetun tilintarkastuskertomuksen saaneet yhtiöt laiminlyövät verovelvoitteitaan todennäköisemmin kuin vakimuotoisen tilintarkastuskertomuksen saaneet yhtiöt. Kaupparekisteristä puuttuva tilintarkastuskertomus voi merkitä myös sitä, ettei yhtiössä ole tehty tilintarkastusta lainkaan. Tämä heijastuu kielteisesti myös verovelvoitteiden hoitoon.

Sähköisessä muodossa ilmoitetut tilintarkastuskertomukset mahdollistaisivat automatisoidun tilintarkastusvelvollisuuden valvonnan. Sähköisessä muodossa olevat tieto mahdollistaisi myös kaupparekisteritietojen kehittämisen. Tilinpäätöstiedon käyttäjien näkökulmasta kaupparekisterin tietosisältöä oli tarpeen kehittää siten, että yhtiön tilintarkastusvelvollisuutta ja sen noudattamista koskevat tiedot olisivat julki-

sia. Näin tilinpäätöstietoja hyödyntävillä tahoilla olisi paremmat edellytykset arvioida yhteisöstä saadun taloustiedon luotettavuutta sekä hallinnon toiminnan lainmukaisuutta. Tilintarkastusvelvollisuuden kokonaisvaltainen valvonta digitaalisia tilinpäätöksiä hyödyntäen on mahdollista toteuttaa vasta, kun myös pienten- ja mikroyritysten tilinpäätökset ja tilintarkastuskertomukset rekisteröidään digitaalisessa muodossa.

Kysymys 14. Virkavalmistelussa on myös katsottu, että sähköiseen ilmoittamiseen siirtyminen edellyttää, että ainakin kaikista pienimmille oikeushenkilöille järjestetään mahdollisuus maksuttoman käyttöliittymäpalvelun kautta syöttää itse tilinpäätöstietonsa järjestelmään ja ilmoittaa ne kaupparekisterille.

Selvitysyksikkö pitää kannettavana ehdotuksena, että pienimmille oikeushenkilöille tarjotaan mahdollisuus maksuttoman käyttöliittymän kautta tehtävään tietojen ilmoittamiseen. Myös pieniltä oikeushenkilöiltä tulee selvitysyksikön näkemyksen mukaan edellyttää määrämuotoisten ja digitaalisten tilinpäätöstietojen ilmoittamista, jotta tietotekninen käytettävyys ja vertailukelpoisuus säilyy. Seuraavassa on esitetty selvitysyksikön selvitystoiminnassa tehtyjä havaintoja yritysten koosta ja harmaasta taloudesta.

Pienet oikeushenkilöt

Kirjanpitolain mukaiset yrityksen kokoa määrittelevät raja-arvot, eivät kuvaa kovin hyvin Suomen yrityskenttää. Valtaosa Suomessa toimivista yrityksistä on kirjanpitolain kokoluokituksen mukaan pien- ja mikroyrityksiä. Selvitysyksikön 25.2.2025 laatiman asiakasluokittelun A13/2025 mukaan vuoden 2024 alussa Suomessa toimi noin 454 000 yritystä, josta oli osakeyhtiöitä noin 216 000, elinkeinonharjoittajia 194 000, henkilöyhtiöitä 17 000 ja loput muita oikeudellisia muotoja. Asiakasluokittelussa ei ollut mukana yhdistykset ja säätiöt. Asiakasluokittelun mukaan Suomen yrityksistä vain 1 % (noin 5 100 yritystä) oli ilmoittanut veroilmoituksella liikevaihdokseen yli 10 miljoonaa euroa.

Selvitysyksikön 13.3.2025 julkaiseman yhteisöveron harmaata taloutta koskevan selvityksen (selvitys 3/2025) mukaan vuonna 2022 veroilmoituksella liikevaihdokseen alle miljoona euroa ilmoittaneita osakeyhtiöitä oli hieman yli 150 000, liikevaihdoltaan 1–3 miljoonaa oli noin 15 000 osakeyhtiötä ja 3–10 miljoonan liikevaihdon oli 8 500 yhtiöllä. Jopa 50 000 osakeyhtiön liikevaihto ei ollut Verohallinnon tiedossa. Yli 10 miljoonan euron liikevaihtoa esittäneitä osakeyhtiöitä oli vain noin 5 000.

Edellä mainitun selvityksen ja asiakasluokittelun yritysten/osakeyhtiöiden lukumääriä ei tule verrata numerotarkasti suoraan toisiinsa, sillä rekisterissä olevien yritysten kokonaismäärä vaihtelee vuosittain ja toisaalta kaikki yritykset eivät anna veroilmoitusta ja siten ilmoita Verohallinnolle liikevaihtoaan. Erikokoisten yritysten suhteellista osuutta lukumäärät kuitenkin havainnollistavat hyvin.

Selvitysyksikön useissa selvityksissä on havaittu, että erityisesti mikrokokoisissa yhtiöissä on harmaata taloutta. Esimeriksi selvitysyksikön yhteisöveron harmaata taloutta arvioineessa selvityksessä 3/2025 jopa 70 prosenttia yhteisöveron harmaan talouden euromäärästä arvioitiin olevan yhtiöillä, joiden liikevaihto oli alle 300 000 euroa tai joiden liikevaihto ei ollut Verohallinnon tiedossa. Mikäli yrityksen koon mukaan sallitaan kevennyksiä tai poikkeuksia digitaalisen tilinpäätöksen rekisteröinnille, on tärkeää huomioida, että kirjanpitolain mukaiset mikro- ja pienyritykset tarkoittavat lähes kaikkia suomalaisia yrityksiä. Mahdollisia helpotuksia sähköiseen ilmoittamiseen rajattaessa ei tulisi käyttää yksimaan kirjanpitolain kokomäärityksiä. Moni kir-

Verohallinto
Harmaan talouden selvitysyksikkö
PL 325
00052 VERO

www.vero.fi
puh. 029 512 000
email: htsy@vero.fi

janpitolain määritelmän mukaisista keskisuurista ja suurista yhtiöistä ovat jo nyt voimassa olevien säännösten mukaan velvollisia antamaan digitaalisen tilinpäätöksen.

Helsingissä 14.4.2025

Janne Marttinen
johtaja

esitteljät:

Riitta Nummila
ylitarkastaja

Johanna Miettinen
ylitarkastaja

Verohallinto
Harmaan talouden selvitysyksikkö
PL 325
00052 VERO

www.vero.fi
puh. 029 512 000
email: htsy@vero.fi

Seuraavat dokumentit on allekirjoitettu maanantai 14. huhtikuuta 2025

Lausunto_640956.pdf

(196633 byte)

SHA-512: eddd886d86475efcc091407f3e7305883bb12
ed72151004841f3e2751c8e612d1c07d1f455673a9dbb2
167240b16710a66f28f552f0a48eda16d700d2cc570a9

Allekirjoitukset

14.4.2025 12.02.26 (CET)

Nummila Riitta

riitta.nummila@vero.fi
Allekirjoitettu pika-allekirjoituksella

14.4.2025 13.10.34 (CET)

Miettinen Johanna

johanna.miettinen@vero.fi
Allekirjoitettu pika-allekirjoituksella

14.4.2025 13.14.26 (CET)

Marttinen Janne

janne.marttinen@vero.fi
Allekirjoitettu pika-allekirjoituksella

Allekirjoituksen on sertifioinut Assently

14.4.2025 Harmaan talouden selvitysyksion lausunto; Tilinpäätöstietojen digitaalinen rekisteröinti

Tämän tosittien aitouden varmistaminen voidaan tehdä skannaamalla oheinen QR-koodi. Voit tehdä tämän myös käymällä <https://app.assently.com/case/verify>

SHA-512:

225e6958f8a8e64131c5682fe81e858fed91cad22a061594c2074b54cfe288e35bd700c808e2c82d44a27ff68c689d25054bbee8684b326c04554277d5e2aa97

Tästä tositteesta

Tämä dokumentti on allekirjoitettu Assently-palvelulla. Sähköisesti tunnistetun allekirjoituksen katsotaan olevan sähköisesti varmennettu. Suomen laki vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista 1/9/2009 määrittää, että sähköinen allekirjoitus on yhtä pätevä kuin perinteinen fyysinen allekirjoitus.

Assently AB, Org Nr 556828-8442
Assently AB | Hölländargatan 20, 111 60 Tukholma